

СТЕЦКОВ Олександр Миколайович
*курсант курсу №4 факультету
забезпечення державної безпеки
Київського інституту Національної
гвардії України*

Науковий керівник:

КОВАЛЬОВА Тетяна Іванівна
*Київський інститут Національної гвардії
України,
кандидат юридичних наук*

ЗАПОБІГАННЯ ВІЙСЬКОВІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

В період дії воєнного стану, коли країна зіштовхується з надзвичайними загрозами, проблема протидії злочинним діянням у військовій сфері стає критично важливою. Протиправні дії військовослужбовців не тільки знижують бойову готовність армії, але й завдають суттєвої шкоди іміджу держави у світовому співтоваристві. Генерал Валерій Залужний, колишній головнокомандувач ЗСУ, зазначає, що підтримання правопорядку та дотримання законів у військових підрозділах є ключовими факторами, що визначають їхню боєдатність та бойовий дух [1]. Тому розробка ефективних механізмів запобігання військовій злочинності стає одним з пріоритетних завдань для забезпечення національної безпеки та оборони.

Військова злочинність в умовах воєнного стану характеризується підвищеною суспільною небезпекою та специфічними формами прояву. На думку генерала-майора Сергія Кривоноса, умови активного збройного конфлікту підвищують ймовірність скоєння військовослужбовцями різноманітних правопорушень, серед яких особливо виділяються випадки дезертирства, мародерства, непокори наказам, а також злочинні дії проти цивільного населення [2]. Ці явища не лише підривають боєдатність підрозділів, але й створюють загрозу для цивільного населення та міжнародного іміджу України.

Для ефективного запобігання військовій злочинності необхідно застосовувати комплексний підхід, який включає як превентивні заходи, так і механізми швидкого реагування на вже скоєні злочини. Генерал-майор Ігор Гордійчук, Герой України, наголошує на важливості посилення виховної роботи та психологічного супроводу військовослужбовців, особливо тих, хто перебуває на передовій [3]. Це допомагає запобігти емоційному вигоранню та деструктивним діям в умовах стресу.

Важливим аспектом запобігання військовій злочинності є вдосконалення системи відбору та підготовки кадрів. Полковник Андрій Ординович, начальник кафедри військової підготовки Національної академії Національної гвардії

України, підкреслює необхідність впровадження сучасних методик оцінки психологічної стійкості та морально-етичних якостей кандидатів на військову службу [4]. Це дозволить мінімізувати ризики потрапляння до лав збройних сил осіб, схильних до протиправної поведінки.

Не менш важливим є забезпечення належного рівня матеріального забезпечення військовослужбовців. Генерал-лейтенант Сергій Наєв, командувач Об'єднаних сил ЗСУ, зазначає, що гідна оплата праці та соціальні гарантії значно знижують ризики корупції та інших економічних злочинів у військовій сфері [5].

Невідкладного розгляду потребує питання покращення ефективності та дієвості військової юстиції. Полковник юстиції Віктор Шемчук, колишній головний військовий прокурор України, наголошує на необхідності створення спеціалізованих військових судів, які б забезпечували швидке та ефективно розслідування та розгляд справ про військові злочини [6]. Це не лише підвищить ефективність покарання за вже скоєні злочини, але й матиме значний превентивний ефект.

Важливим елементом запобігання військовій злочинності є також міжнародне співробітництво. Генерал-лейтенант Леонід Голопатюк, колишній начальник Головного управління військового співробітництва та миротворчих операцій Генерального штабу ЗСУ, підкреслює важливість обміну досвідом з країнами-партнерами щодо протидії військовій злочинності в умовах збройних конфліктів [7]. Це дозволяє впроваджувати найкращі світові практики та адаптувати їх до українських реалій.

Запобігання військовій злочинності в умовах правового режиму воєнного стану є складним, але надзвичайно важливим завданням. Воно вимагає комплексного підходу, який охоплює правові, організаційні, психологічні та соціально-економічні аспекти. Як зазначав генерал-полковник Руслан Хомчак, колишній начальник Генерального штабу ЗСУ, лише систематична та послідовна робота у цьому напрямку дозволить зберегти високий моральний дух армії та забезпечити її ефективність у протистоянні зовнішній агресії [8].

Дієві заходи протидії злочинності серед військовослужбовців одночасно підвищують обороноздатність держави, зміцнюють довіру громадян до армії та сприяють зростанню міжнародного престижу України. Це особливо важливо в контексті євроатлантичної інтеграції та співпраці з міжнародними партнерами у сфері безпеки та оборони.

Список використаних джерел:

1. Залужний В. Дотримання законності як основа боєздатності армії // Народна армія. 2023. №5. С. 3-4.
2. Кривонос С. Виклики військової злочинності в умовах бойових дій // Право України. 2022. №8. С. 45-52.

3. Гордійчук І. Психологічна підготовка військовослужбовців як фактор запобігання злочинності // Вісник Національної академії оборони України. 2023. №2. С. 78-85.
4. Ординович А. Сучасні методики відбору кандидатів на військову службу // Наука і оборона. 2022. №3. С. 112-118.
5. Наєв С. Соціальні гарантії як інструмент протидії корупції в армії // Оборонний вісник. 2023. №6. С. 8-12.
6. Шемчук В. Реформування військової юстиції в Україні // Право і безпека. 2022. №4. С. 23-29.
7. Голопатюк Л. Міжнародне співробітництво у сфері протидії військовій злочинності // Міжнародне право. 2023. №1. С. 67-73.
8. Хомчак Р. Стратегія розвитку Збройних Сил України: виклики та перспективи // Стратегічна панорама. 2022. №2. С. 5-11.